

# מאורות אל העבר

א | Jan 2020



## הרִטוּב

שלוש התחלות ושתי פורעניות עברו על המושבה הקטנה שהתקיימה עשרות שנים בהרי יהודה. ראשיתה בשנת 1883, ביוזמה של המיסיון בירושלים שהעניק אדמות במקום ליהודים מעניי העיר, בתמורה להתחייבותם לשמוע דרשות שבועיות בכנסייה. קשיים כלכליים וחרם כלל יהודי על "מושבת המסיתים" הביאו לדעיכת המקום. בא' בטבת תרנ"ו (18.12.1895), קנו את המקום משפחות מקרב חובבי ציון מבולגריה, והקימו בו סוג של קומונה דוברת לדינו. אולם, הריחוק, המחלות ורדיפות הטורקים מנעו את התפתחות המקום. התחלה שלישית בשנת 1910 התחוללה כאשר הנדבן יצחק גולדברג קנה חלק מאדמות המקום. תנופת פיתוח שהחלה ונמשכה לתוך ימי המנדט כללה רפת גדולה, מחצבות, מפעל מלט ומוסדות ציבור. אולם, מאורעות תרפ"ט (שבהם נשרפה המושבה כליל לאחר קרב הגנה ממושך שנוהל נגד הפורעים), ואירועי מלחמת העצמאות (שבמהלכה פונתה המושבה לאחר קרבות קשים ומרים מסביב לה ובדרך המגיעה אליה מירושלים), הביאו לקיצו של המקום. הניסיון לחדש את היישוב לאחר המלחמה נכשל, אך הנוכחות העברית נותרה. על חורבות הרִטוּב הוקמו מוסדות ציבור ותעשייה, ובסמוך לה פורחים העיר בית שמש ומושבי האזור.